Europos Sąjungos
oficialusis leidinys

LT
L serija

2025/1471

2025 7 19

TARYBOS SPRENDIMAS (BUSP) 2025/1471

2025 m. liepos 18 d.

kuriuo iš dalies keičiamas Sprendimas 2012/642/BUSP dėl ribojamųjų priemonių atsižvelgiant į padėtį Baltarusijoje ir į Baltarusijos dalyvavimą Rusijos agresijoje prieš Ukrainą

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Europos Sąjungos sutartį, ypač į jos 29 straipsnį,

atsižvelgdama į Sąjungos vyriausiojo įgaliotinio užsienio reikalams ir saugumo politikai pasiūlymą,

kadangi:

(1) 2012 m. spalio 15 d. Taryba priėmė Sprendimą 2012/642/BUSP ([1]);

(2) 2022 m. vasario 24 d. Rusijos Federacijos prezidentas paskelbė karinę operaciją Ukrainoje ir Rusijos ginkluotosios pajėgos pradėjo Ukrainos puolimą, be kita ko, iš Baltarusijos teritorijos. Tas puolimas buvo akivaizdus Ukrainos teritorinio vientisumo, suvereniteto ir nepriklausomybės pažeidimas;

(3) 2024 m. vasario 19 d. išvadose Taryba griežtai pasmerkė Baltarusijos režimo nuolatinę paramą Rusijos agresijos karui prieš Ukrainą ir paragino Baltarusiją susilaikyti nuo tokių veiksmų ir laikytis savo tarptautinių įsipareigojimų;

(4) atsižvelgiant į padėties rimtumą ir reaguojant į Baltarusijos tęsiamą dalyvavimą Rusijos agresijoje prieš Ukrainą, yra tikslinga nustatyti papildomas ribojamąsias priemones;

(5) visų pirma tikslinga uždrausti iš Baltarusijos pirkti visų rūšių ginklus ir su jais susijusius reikmenis;

(6) siekiant padidinti ribojamųjų priemonių, nustatytų reaguojant į Rusijos agresijos karą prieš Ukrainą, veiksmingumą, būtina mažinti tų priemonių apėjimo netiesiogiai eksportuojant per trečiąsias valstybes riziką. Tam tikromis prekėmis ir technologijomis gali būti prisidedama prie Baltarusijos kariuomenės ir technologijų stiprinimo arba jos gynybos ir saugumo sektoriaus plėtojimo, įskaitant atvejus, kai jos eksportuojamos prisidengus civiline paskirtimi. Netiesioginio eksporto draudimas apima prekių, kurioms taikomos ribojamosios priemonės, eksportą, įskaitant per trečiąją valstybę. Kompetentingos institucijos turėtų laiku imtis prevencinių veiksmų tais atvejais, kai yra tikėtina rizika, kad tokie į trečiąsias valstybes eksportuojami objektai galiausiai gali būti nukreipti į Baltarusiją. Todėl tikslinga valstybėms narėms suteikti neprivalomą administracinį mechanizmą, leidžiantį nacionalinėms kompetentingoms institucijoms reikalauti išankstinio leidimo prekes, kuriomis gali būti prisidedama prie Baltarusijos kariuomenės ir technologijų stiprinimo arba jos gynybos ir saugumo sektoriaus plėtojimo, eksportuoti į bet kurią trečiąją valstybę, jei eksportuotojas buvo informuotas, kad esama pakankamų priežasčių įtarti, jog prekių galutinė paskirties vieta gali būti Baltarusijoje arba kad jos galiausiai gali būti skirtos Baltarusijos subjektams. Šia priemone siekiama ne nustatyti naują bendrą apribojimą, bet valstybėms narėms suteikti veiksmingą ir proporcingą priemonę tirti galimą ribojamųjų priemonių apėjimą ir užkirsti jam kelią, kartu eksportuotojams užtikrinant suderintą aiškinimą ir teisinį aiškumą eksportuotojams. Ši priemonė neturėtų turėti įtakos netiesioginio eksporto draudimo nuostatos taikymo sričiai. Valstybės narės gali savo nuožiūra nuspręsti, ar tais atvejais, kai galutinė objektų paskirties vieta gali būti Baltarusijoje arba jos galiausiai gali būti skirtos Baltarusijos subjektams, kaip vykdymo užtikrinimo mechanizmas turi būti naudojama ši priemonė, ar netiesioginio eksporto draudimo nuostata;

([1]) 2012 m. spalio 15 d. Tarybos sprendimas 2012/642/BUSP dėl ribojamųjų priemonių Baltarusijai ir į Baltarusijos dalyvavimą Rusijos agresijoje prieš Ukrainą (OL L 285, 2012 10 17, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2012/642/oj).

(7) taip pat tikslinga numatyti platesnį draudimą sudaryti sandorius, į jį įtraukiant esamą draudimą teikti specializuotas finansinių mokėjimų pranešimų paslaugas tam tikroms Baltarusijos kredito įstaigoms ir jų patronuojamosioms įmonėms Baltarusijoje, kurios yra svarbios Baltarusijos finansų sistemai ir kurioms jau taikomos Sąjungos nustatytos ribojamosios priemonės. Be to, tikslinga įtraukti išimtis, susijusias su Sąjungos ir valstybių narių arba šalių partnerių diplomatinių ir konsulinių atstovybių Baltarusijoje veikimu ir su valstybės narės piliečių, kurie yra Baltarusijos gyventojai, sudaromais sandoriais. Taip pat tikslinga įtraukti nukrypti leidžiančią nuostatą dėl sandorių, kurie griežtai būtini investicijų atsiėmimui iš Baltarusijos arba verslo veiklos Baltarusijoje užbaigimui. Primenama, kad Sąjungos ribojamosios priemonės neturi ekstrateritorinio poveikio ir nesaisto pagal trečiųjų valstybių, įskaitant Baltarusiją, teisę įregistruotiems veiklos vykdytojams. Todėl sandoriai tarp juridinių asmenų, subjektų ar organizacijų, įregistruotų ar įsteigtų pagal valstybės narės teisę, ir jų patronuojamųjų įmonių trečiosiose valstybėse nėra to draudimo pažeidimas, įskaitant, jei tokiuose sandoriuose dalyvauja kredito ar finansų įstaigos, kurioms draudimas taikomas. Šios išimtys ir Sprendimo 2012/642/BUSP 2y straipsnyje esanti nukrypti leidžianti nuostata nedaro poveikio draudimui Sąjungos veiklos vykdytojams teikti V priede išvardytiems subjektams finansinių mokėjimų pranešimų paslaugas

(8) be to, tikslinga išplėsti objektų, kuriais galėtų būti prisidedama prie Baltarusijos karinio ir technologinio stiprinimo arba prie jos gynybos ir saugumo sektoriaus plėtros, sąrašą, įtraukiant į jį objektus, kuriuos Rusija naudoja savo agresijos kare prieš Ukrainą, ir objektus, kuriais prisidedama prie Baltarusijos karinių sistemų kūrimo ir gamybos, įskaitant chemines medžiagas, kurios yra energinių medžiagų pirmtakai, staklių atsargines dalis, papildomas skaitmeninio programinio valdymo (CNC) stakles ir svaidomųjų medžiagų sudedamąsias chemines medžiagas;

(9) be to, tikslinga išplėsti prekių, kurioms taikomi eksporto apribojimai ir kuriomis galėtų būti prisidedama prie Baltarusijos pramonės pajėgumų stiprinimo, sąrašą, pavyzdžiui, įtraukiant mašinas, cheminės medžiagas, kai kuriuos metalus ir plastikus. Siekiant kuo labiau sumažinti ribojamųjų priemonių apėjimo riziką, taip pat tikslinga išplėsti prekių ir technologijų, kurioms taikomas tranzito per Baltarusijos teritoriją draudimas, sąrašą;

(10) valstybės narės, deramai paisydamos joms taikytinų tarptautinių įsipareigojimų, turėtų nepripažinti ir nevykdyti jokio draudimo, nutarties, kompensacijos, sprendimo, kurį priėmė ne valstybės narės teismas, ar kito teisminio, arbitražinio ar administracinio sprendimo, priimto per procesą ne valstybėse narėse pagal investuotojų ir valstybės ginčų sprendimo procedūrą arba ja pagrįsto ir susijusio su priemonėmis, nustatytomis pagal Sprendimą 2012/642/BUSP. Veiksmingas nuostatos dėl ieškinių netenkinimo įgyvendinimas turėtų būti laikomas Sąjungos ir valstybių narių viešąja politika arbitražinių, teisminių ar administracinių sprendimų pripažinimo ir vykdymo tikslais. Todėl, jei valstybės narės pripažintų ar vykdytų kokį nors draudimą, nutartį, kompensaciją, sprendimą, kurį priėmė ne valstybės narės teismas, ar kitą teisminį, arbitražinį ar administracinį sprendimą, priimtą per procesą ne valstybėse narėse pagal investuotojų ir valstybės ginčų sprendimo procedūrą arba ja pagrįstą, ir dėl to būtų patenkinti kokie nors ieškiniai, susiję su priemonėmis, nustatytomis pagal Sprendimą 2012/642/BUSP, tai turėtų būti laikoma Sąjungos ir valstybių narių viešosios politikos pažeidimu. Ši nuostata neturėtų daryti poveikio valstybės narės pareigai dalyvauti ir gintis jai iškeltose bylose, reikalauti pripažinti sprendimą priteisti jai išlaidų kompensaciją ir užtikrinti jo vykdymą;

(11) nors Sąjungoje draudžiama tenkinti su priemonėmis, priimtomis pagal Sprendimą 2012/642/BUSP, susijusius ieškinius, be kita ko, sprendžiant ginčus neteismine tvarka, esama įrodymų, kad Baltarusijos asmenys, subjektai ar organizacijos arba asmenys, subjektai ar organizacijos, veikiantys per vieną iš tų Baltarusijos asmenų, subjektų ar organizacijų arba jų vardu arba priklausantys tiems asmenims, subjektams ar organizacijoms ar jų kontroliuojami, siekia ar gali siekti piktavališkai inicijuoti ir tęsti ginčų sprendimo procesą, susijusį su priemonėmis, nustatytomis pagal Sprendimą 2012/642/BUSP, arba siekia ar gali siekti neteisėtai pasiekti tokiomis piktavališkomis ginčų sprendimo procedūromis pasiektų arbitražinių sprendimų pripažinimo arba vykdymo užtikrinimo. Todėl būtina sudaryti sąlygas kompetentingoms institucijoms arba, kai tinka, Sąjungai per valstybės narės teismą išieškoti, kad būtų atlyginta patirta žala, įskaitant teismo išlaidas ir išlaidas, patirtas kitai šaliai neįvykdžius arbitražinio sprendimo, iš tų asmenų, subjektų ar organizacijų arba iš asmenų, subjektų ar organizacijų, kuriems priklauso tie asmenys, subjektai ar organizacijos arba kurie juos kontroliuoja, dėl investuotojų ir valstybės ginčų sprendimo, susijusio su priemonėmis, nustatytomis pagal Sprendimą 2012/642/BUSP, jei ta valstybė narė atitinkamoje jurisdikcijoje pasinaudojo visomis prieinamomis teisių gynimo priemonėmis. Kompetentingos institucijos tokią žalą turėtų išieškoti pagal Sąjungos teisę ir tarptautinės paprotinės teisės taisykles;

(12) kai valstybės narės susiduria su arbitražiniais sprendimais, kurie priimti jų nenaudai investuotojų ir valstybės ginčų sprendimo procedūrose dėl priemonių, nustatytų pagal Sprendimą 2012/642/BUSP, jos turėtų pateikti visus joms vidaus ar užsienio procese įmanomus prieštaravimus dėl tokių sprendimų pripažinimo ar vykdymo užtikrinimo. Be kita ko – pateikti prieštaravimą teigiant, kad sprendimo pripažinimas ar vykdymo užtikrinimas prieštarautų viešajai politikai šalyje, kurioje siekiama pripažinimo ir vykdymo užtikrinimo, pagal 1958 m. Konvenciją dėl užsienio arbitražo sprendimų pripažinimo ir vykdymo;

(13) turėtų būti išplėstas *forum necessitatis* nuostatos taikymas;

(14) taip pat tikslinga iš dalies pakeisti II priedo pavadinimą, kad būtų įtrauktos visos atitinkamos nuostatos, kuriose daromos nuorodos į tą priedą;

(15) tam tikroms priemonėms įgyvendinti reikia tolesnių Sąjungos veiksmų;

(16) todėl Sprendimas 2012/642/BUSP turėtų būti atitinkamai iš dalies pakeistas,

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

1 straipsnis

Sprendimas 2012/642/BUSP iš dalies keičiamas taip:

1) įterpiamas šis straipsnis:

„*1aa straipsnis*

1. Draudžiama tiesiogiai ar netiesiogiai pirkti, importuoti ar perduoti į Sąjungą visų rūšių ginklus ir su jais susijusius reikmenis, įskaitant ginklus ir šaudmenis, karines transporto priemones ir įrangą, sukarintą įrangą ir šių objektų atsargines dalis, jei jie yra Baltarusijos kilmės arba yra eksportuojami iš Baltarusijos.

2. 1 dalyje nustatyti draudimai nedaro poveikio importui, pirkimui ar perdavimui, susijusiems su:

a) atsarginių dalių ir paslaugų, kurios būtinos esamų pajėgumų Sąjungoje techninei priežiūrai ir saugai užtikrinti, tiekimu ir teikimu, arba

b) sutarčių, sudarytų anksčiau nei 2025 m. liepos 20 d., arba tokioms sutartims įvykdyti reikalingų papildomų sutarčių, vykdymu.“;

2) 1b straipsnis iš dalies keičiamas taip:

a) įterpiamos šios dalys:

„3a. 1 ir 3 dalyse nustatyti draudimai netaikomi prekių, kurioms taikomi KN kodai 3204 11, 3204 12, 3204 13, 3204 14, 3204 15, 3204 16, 3204 17, 3204 18, 3204 19, 3204 20, 3506 10, 3506 91, 3907 10, 3907 21, 3907 30, 3907 50, 3907 61, 3907 69 ir 3907 99, pardavimui, tiekimui, perdavimui ir eksportui, reikalingiems anksčiau nei 2025 m. liepos 20 d. sudarytoms sutartims ar jų vykdymui reikalingoms papildomoms sutartims įvykdyti iki 2025 m. spalio 21 d.

3b. 1 ir 3 dalyse nustatyti draudimai netaikomi prekių, kurioms taikomas KN kodas 9032 89, pardavimui, tiekimui, perdavimui ir eksportui, reikalingiems anksčiau nei 2025 m. liepos 20 d. sudarytoms sutartims ar jų vykdymui reikalingoms papildomoms sutartims įvykdyti iki 2026 sausio 21 d.“;

b) 13 dalis pakeičiama taip:

„13. Valstybių narių kompetentingos institucijos tokiomis sąlygomis, kokias jos laiko tinkamomis, gali leisti parduoti, tiekti, perduoti ar eksportuoti šias prekes arba teikti susijusią techninę pagalbą ar finansinę paramą, jei nustato, kad šios prekės arba susijusios techninės pagalbos arba finansinės paramos teikimas yra reikalingi fizinių asmenų namų ūkio reikmėms Baltarusijoje:

a) prekės, klasifikuojamos priskiriant KN kodą 8417 20;

b) variniai vamzdžiai, vamzdeliai ir vamzdelių jungiamosios detalės, klasifikuojami priskiriant KN kodus 7411 arba 7412, kurių vidinis skersmuo ne didesnis kaip 50 mm;

c) prekės, klasifikuojamos priskiriant KN kodą 8414 60;

d) prekės, klasifikuojamos priskiriant KN kodą 3916 20, kai tai griežtai būtina PVC grindų dangoms parduoti.“;

3) 2d straipsnis iš dalies keičiamas taip:

a) įterpiama ši dalis:

„1aa. Nedarant poveikio šio straipsnio 1 dalyje ir Reglamento (ES) 2021/821 4 straipsnyje nustatytam netiesioginio eksporto draudimui, prekių ir technologijų, kuriomis galėtų būti prisidedama prie Baltarusijos karinio ir technologinio stiprinimo arba gynybos ir saugumo sektoriaus plėtros, eksportui į bet kurią kitą trečiąją valstybę nei Baltarusija reikalingas leidimas, jei valstybės narės, kurioje gyvena ar yra įsisteigęs eksportuotojas, kompetentinga institucija informavo eksportuotoją, kad aptariamos prekės yra arba gali būti visiškai ar dalinai skirti fiziniam ar juridiniam asmeniui, subjektui ar organizacijai Baltarusijoje arba naudojimui Baltarusijoje.“;

b) įterpiama ši dalis:

„6a. Kai pagal 1aa dalį reikalingas leidimas, kompetentingos institucijos veikia pagal Reglamento (ES) 2021/821 4 straipsnyje nustatytas taisykles ir procedūras, kurios taikomos *mutatis mutandis*.“;

4) 2n straipsnis pakeičiamas taip:

„*2n straipsnis*

1. Negali būti tenkinami jokie su sutartimi arba sandoriu, kurių vykdymui tiesioginį arba netiesioginį, visišką arba dalinį poveikį darė šiuo sprendimu nustatytos priemonės, susiję reikalavimai, įskaitant reikalavimus dėl žalos atlyginimo arba kitus šios rūšies reikalavimus, pavyzdžiui, reikalavimus dėl kompensacijos ar dėl garantijos suteikimo, ypač reikalavimus pratęsti arba apmokėti obligaciją, garantiją ar žalos atlyginimo įsipareigojimą, ypač finansinę garantiją ar finansinį žalos atlyginimo įsipareigojimą, kad ir kokia būtų jų forma, kuriuos pateikė:

a) I priedo sąraše išvardyti fiziniai ar juridiniai asmenys, subjektai ar organizacijos;

b) 2h, 2i, 2j ar 2y straipsniuose nurodytas arba II, III ar V priede nurodytas fizinis ar juridinis asmuo, subjektas ar organizacija;

c) kitas Baltarusijos asmuo, subjektas ar organizacija, įskaitant Baltarusijos vyriausybę;

d) kitas asmuo, subjektas ar organizacija, veikiantis per vieną iš šios dalies a, b ar c punktuose nurodytų asmenų, subjektų ar organizacijų ar jų vardu.

2. Valstybėje narėje negali būti pripažintas, įgyvendinamas ar vykdomas joks draudimas, nutartis, kompensacija, sprendimas, kurį priėmė ne valstybių narių teismas, ar kito teisminio, arbitražinio ar administracinio sprendimo, priimto ne valstybėse narėse pagal investuotojų ir valstybės ginčų sprendimo procedūrą arba ja pagrįstą, pradėtą prieš valstybę narę, dėl kurio galėtų būti patenkinti ieškiniai, susiję su pagal šį sprendimą nustatytomis priemonėmis, jei juo remiasi 1 dalies a, b, c arba d punkte nurodyti asmenys, subjektai ar organizacijos arba asmenys, subjektai ar organizacijos, kuriems nuosavybės teise priklauso tie asmenys, subjektai ar organizacijos arba kurie juos kontroliuoja.

3. Valstybėje narėje negali būti pripažintas, įgyvendinamas ar vykdomas joks prašymas suteikti pagalbą vykdant tyrimą ar kitą procedūrą ir jokia bausmė ar kita nuobauda, pagrįsti draudimu, nutartimi, kompensacija, sprendimu, kurį priėmė ne valstybės narės teismas, ar kitu teisminiu, arbitražiniu ar administraciniu sprendimu, priimtu ne valstybėse narėse pagal investuotojų ir valstybės ginčų sprendimo procedūrą arba ja pagrįstą, pradėtą prieš valstybę narę dėl pagal šį sprendimą nustatytų priemonių, jei juo remiasi 1 dalies a, b, c arba d punkte nurodyti asmenys, subjektai ar organizacijos arba asmenys, subjektai ar organizacijos, kuriems nuosavybės teise priklauso tie asmenys, subjektai ar organizacijos arba kurie juos kontroliuoja.

4. Visuose procesiniuose veiksmuose dėl reikalavimo vykdymo našta įrodyti, kad 1 dalimi nedraudžiama tenkinti reikalavimą, tenka to reikalavimo vykdymo siekiančiam asmeniui.

5. Šiuo straipsniu nedaroma poveikio 1 dalyje išvardytų asmenų, subjektų ir organizacijų teisei į teisminę sutartinių įsipareigojimų pagal šį sprendimą nevykdymo peržiūrą.“;

5) įterpiami šie straipsniai:

„*2na straipsnis*

Bet kuri valstybė narė atitinkamais atvejais imasi deramų priemonių išsieškoti arba turi teisę išsieškoti teismo procesuose kompetentinguose valstybės narės teismuose tiesioginę ar netiesioginę žalą (įskaitant teisines išlaidas), kurią ji patyrė dėl investuotojų ir valstybės ginčų sprendimo procedūros, pradėtos prieš ją dėl priemonių, nustatytų pagal šį sprendimą. Valstybė narė atitinkamais atvejais turi teisę šią žalą išsieiškoti iš 2n straipsnio 1 dalies a, b, c arba d punkte nurodytų asmenų, subjektų ar organizacijų, kurie inicijavo investuotojų ir valstybės ginčų sprendimo procedūrą, į ją įsitraukė ar joje dalyvavo arba kurie siekia, kad būtų užtikrintas su investuotojų ir valstybės ginčų sprendimo procedūra susijusio sprendimo vykdymas, taip pat asmenų, subjektų ar organizacijų, kuriems nuosavybės teise priklauso tie asmenys, subjektai ar organizacijos arba kurie juos kontroliuoja.

Atitinkamais atvejais Sąjunga turi teisę tomis pačiomis sąlygomis išsieškoti jos patirtą žalą.

2nb straipsnis

Valstybės narės pateikia visus įmanomus prieštaravimus dėl arbitražinių sprendimų, priimtų jų nenaudai investuotojų ir valstybės ginčų sprendimo procedūrose dėl priemonių, nustatytų pagal šį sprendimą, pripažinimo ir vykdymo užtikrinimo.“;

6) 2y straipsnis iš dalies keičiamas taip:

a) 1 dalis pakeičiama taip:

„1. Draudžiama tiesiogiai ar netiesiogiai sudaryti sandorius su V priede išvardytais juridiniais asmenimis, subjektais ar įstaigomis arba su Baltarusijoje įsisteigusiais juridiniais asmenimis, subjektais ar įstaigomis, kurių daugiau kaip 50 % nuosavybės teisių tiesiogiai arba netiesiogiai priklauso V priede nurodytam subjektui.“;

b) įterpiamos šios dalys:

„1a. 1 dalyje nustatytas draudimas netaikomas sandoriams:

a) kurie būtini Sąjungos ir valstybių narių arba šalių partnerių diplomatinių ir konsulinių atstovybių Baltarusijoje, įskaitant delegacijas, ambasadas ir misijas, arba tarptautinių organizacijų Baltarusijoje, kurios pagal tarptautinę teisę naudojasi imunitetais, veikimui arba

b) sudarytiems valstybės narės piliečių, kurie yra Baltarusijos gyventojai ir jais buvo anksčiau nei 2022 m. vasario 24 d.

1b. Nukrypstant nuo 1 dalies, kompetentingos institucijos gali leisti tokiomis sąlygomis, kurias jos laiko tinkamomis, vykdyti sandorius, kurie yra tikrai būtini siekiant atsiimti investicijas iš Baltarusijos arba nutraukti verslo veiklą Baltarusijoje.“;

7) II priedas iš dalies keičiamas pagal šio sprendimo priedą.

2 straipsnis

Šis sprendimas įsigalioja kitą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

Priimta Briuselyje 2025 m. liepos 18 d.

Tarybos vardu

Pirmininkė

M. BJERRE

PRIEDAS

Sprendimo 2012/642/BUSP II priedo pavadinimas pakeičiamas taip:

„*II PRIEDAS*

2c STRAIPSNIO 7 DALYJE, 2d STRAIPSNIO 7 DALYJE IR 2da STRAIPSNYJE NURODYTŲ JURIDINIŲ ASMENŲ, SUBJEKTŲ AR ĮSTAIGŲ SĄRAŠAS“.